

כיתה
א'

משתפות זו את זו בדאגות ובחששות

על התוכנית

נאמר בתורה **"וידעת היום והשבותך אֶל לבבך"** (דברים, ד', ל"ט). כדי להיות יהודים שומרי תורה ומצוות מחייבת אותנו התורה בשתי פעולות עיקריות:
א. "וידעת" - לימוד של כל פְּרָטִי ההליכות וההלכות שציוותה אותנו התורה ופירשו לנו חז"ל.
ב. "והשבות אל לבבך" - תרגול מעשי של פרטי החיוב עד שהמצוות יהפכו לחלק מאישיותנו. על מנת שתלמידותינו תהיינה בעלות דרך ארץ עלינו להביא לידיעתן את כל פרטי ההליכות הנוגעות לעניינים שבין אדם לחברו ולאחר מכן להרגילן בעשייתן. בהתאם לכך בתחילת כל שיעור תלמדנה התלמידות את יסודות ההליכות שבתורה ואת הוראות חז"ל, ולאחר מכן תתנסנה בתרגול ההליכות הללו באופן מעשי. אי לכך לצד מערכי השיעור ישנה גם חוברת לימוד של הליכות שבין אדם לחברו בהתאם למיומנויות ולכישורים בהן התלמידות מתנסות במערכי השיעור.

רציונל

אדם הרוצה להשלים את עצמו בתורה חייב להקדים דרך ארץ ומידות ללימוד התורה, כמאמר חכמינו "דרך ארץ קדמה לתורה" (תנא דבי אליהו, פרשה א'). יש לכוון את התלמידות כבר מילדותן לנהוג על-פי הציווי של התורה "ואהבת לרעך כמוך". לפי דברי חז"ל, ציווי זה הוא כלל גדול שעליו עומדת התורה כולה, כפי שאמר הלל הזקן לגר שרצה ללמוד את כל התורה על רגל אחת (מסכת שבת, דף ל"א, עמוד א').

השלב הראשון בהקניית ההליכות ובתרגולן בחיי המעשה הוא הלמידה וההתנסות **בשיתוף ובהשתתפות**. בשלב זה יש להתייחס לשני היבטים: מצד אחד, **לשיתוף** המכוון להעמקת ההיכרות בין התלמידות כדי שתוכלנה להשתלב בעשייה המשותפת, כמאמר חכמינו זיכרונם לברכה המבטא את ההכרה בכך ש**"טובים השניים מן האחד"** (קהלת, ד', ט'). ומצד אחר, **להשתתפות** בחברה על-ידי מילוי תפקידים שונים לטובת הכלל, כפי שכתב הרב שלמה וולבה זצ"ל (ספר עלי שור, חלק ב, עמוד תקס"ט) בשם אבי תנועת המוסר הרב ישראל סלנטר זצ"ל, שצריך כל אחד לעשות למען החברה עד שיהיה אדם שהרבים צריכים לו.

התחלת ההשתייכות למסגרת חדשה היא הזדמנות לצמיחה ולהתפתחות של התלמידה כבעלת מידות טובות. המעבר מגן החובה לבית-הספר היסודי נתפס כצומת משמעותי בחיי התלמידה וכשלב חשוב בבניית עתידה, ההצטרפות אל המסגרת הבית-ספרית מלווה בהתרגשות, בחששות, בתחושת זרות וחוסר שייכות, באי-ודאות, בתהיות ובשאלות.

א'

חשוב לאפשר לתלמידות הצעירות העושות את צעדיהן הראשונים במסגרת בית-הספר לשתף ברגשות, במחשבות ובשאלות שיש להן ביחס למסגרת זו באמצעות שיח יזום ומובנה.

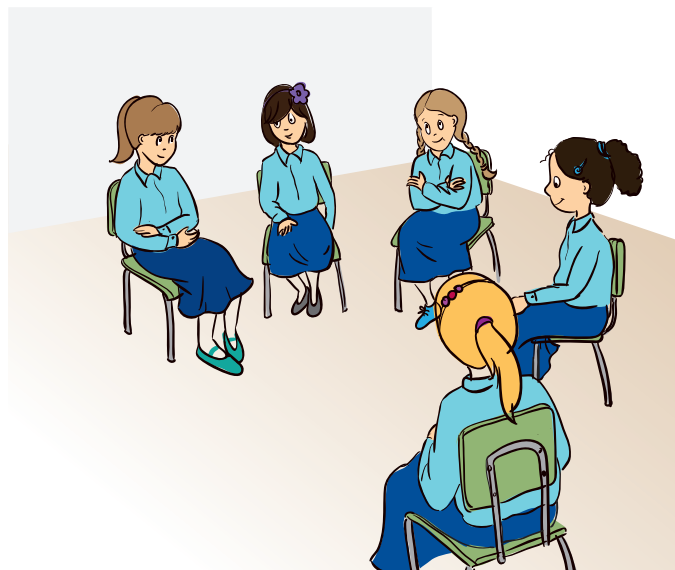
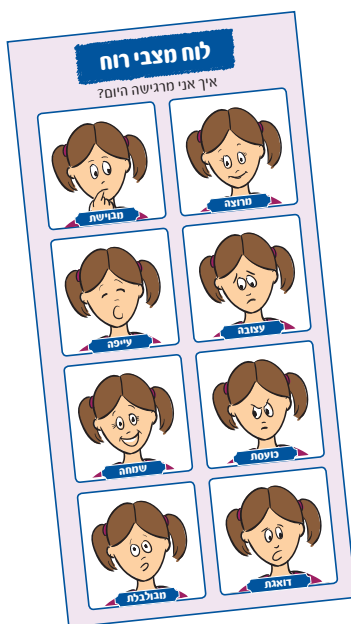
הפעילות שלפניכן והכלים המוצעים בה (שיר, לוח מצבי רוח ובלוני מחשבה) מזמנת שיח סביב סוגיות רגשיות, לימודיות וחברתיות המאפיינות את המעבר מהגן ואת ההתחלה במסגרת החדשה.

מטרות

- הקניית הליכות בנושא "קנה לך חבר" עם הדגשת חשיבותו של נושא זה בחודש אלול.
- בחינת היבטים שונים של המעבר מהגן למסגרת בית-הספר.
- מתן הזדמנות לשתף ברגשות, במחשבות ובשאלות ביחס להתחלה במסגרת חדשה.
- בירור בנוגע ליכולת ולידיעות העשויות לסייע לתלמידות במעבר מהגן לכיתה א'.

מודל ההפעלה

מהלך לשיתוף ברגשות ובדאגות המתעוררים בעקבות הפרידה מהגן והמעבר למסגרת בית-הספר.

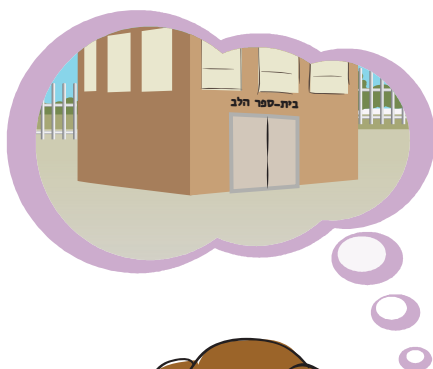

הקשבנה לשיר "נעמי עולה לכיתה א'":

נעמי לכיתה א' עולה

נעמי היא כבר ילדה גדולה, היא סיימה את גן חובה.
אבא ואימא אומרים לה שהיא בוגרת ונבונה,
ויכולה כבר בבית-ספר ללמוד
קריאה, חשבון, תורה ועוד.

נעמי את דברי ההורים שומעת,
ופתאום היא החלה דומעת.
היא ניגשת לאימא, מביטה בה ואומרת:
"יש משהו חשוב שרק לך אני מספרת.
לקראת כיתה א' אני אמנם מתרגשת,
אך מכל מיני דברים אני גם קצת חוששת.
למרות השמחה, אני מבולבלת
כי את בית-הספר אינני מכירה.
יש לי כל כך הרבה שאלות,
ראשי מלא בהמון מחשבות.
ועל-אף שאני באמת בוגרת
אני מתגעגעת לגן ולגננת."

שוחחנה בעקבות השיר "נעמי עולה לכיתה א'":

נעמי מתרגשת, מתגעגעת וחוששת

- על מי מסופר בשיר? מה אומרים לה הוריה?
- מדוע, לדעתכן, נעמי דומעת?
- שערנה:
 - מדוע נעמי מתרגשת?
 - מדוע נעמי מבולבלת?
 - ממה נעמי חוששת?
 - מדוע מתגעגעת נעמי לגן?

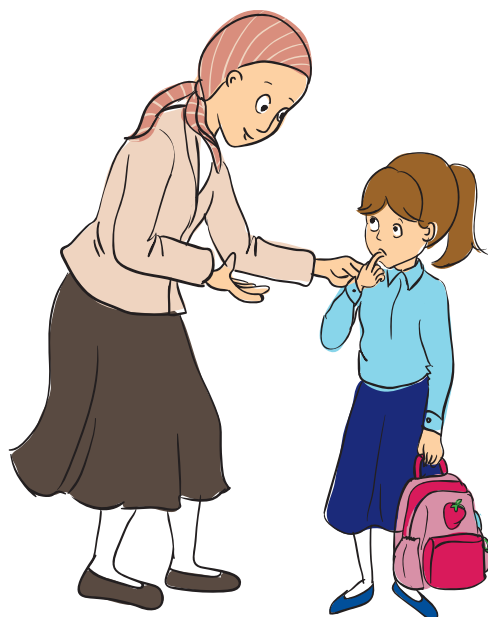
נעמי כבר גדולה

- אבא ואימא של נעמי חושבים שהיא בוגרת. מה לדעתם היא יכולה כבר לעשות?
- מה עוד יודעת תלמידה העולה לכיתה א' לעשות?
- כיצד יעזרו לה בבית-הספר הדברים שהיא כבר יודעת? (בשיעור, בהפסקה, בדרך לבית-הספר ועוד).

נעמי לא לבדה

- נעמי פנתה לאימה, סיפרה לה מה היא מרגישה ושאלה אותה כל מיני שאלות. שערנו:
 - מה שאלה נעמי את אימה?
 - את מי, חוץ מאימה, יכולה נעמי לשתף ברגשות, במחשבות ובשאלות?

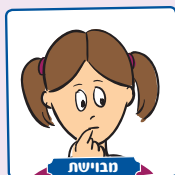

משתתפות ברגשות את המורה והחברות

בכל יום עורכת המורה של כיתה א' בבית-ספר "הלב" מפגש בוקר, שבו מספרת כל אחת מהבנות כיצד היא מרגישה ומה גורם לה להרגיש כך. נעמי אוהבת להשתתף במפגש. היא אוהבת לשמוע כיצד חברותיה מרגישות, זה מקל עליה ועוזר לה להבין שהיא איננה לבדה, ושלידות נוספות הקגשות דומות.

לוח מצבי רוח

איך אני מרגישה היום?

מבישת

מרוצה

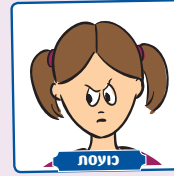
עייפה

עצובה

שמחה

כועסת

מבולבלת

דואגת

לפעמים חושבת נעמי, שהחברות בכיתה ממש דומות זו לזו, כי הן מרגישות דברים דומים. אבל לפעמים היא חושבת שהחברות בכיתה ממש שונות זו מזו, כי כל אחת מהן מוטרדת מדברים אחרים.

באחד הימים הציגה המורה של נעמי לכיתה את לוח מצב הרוח. היא ביקשה מכל ילדה לתאר לחברותיה איך היא מרגישה באותו יום ומה גרם לה להרגיש כך.

נעמי אוהבת לשתף את החברות ולספר להן כיצד היא מרגישה, כי זה עוזר לה לשפר את הרגשתה, וכי היא מרגישה שאחר כך המורה והחברות שלה מבינות אותה טוב יותר ולפעמים גם עוזרות לה להתמודד עם הדברים שמציקים לה.

א. התבוננה בלוח מצבי הרוח התלוי בכיתה של נעמי וציינה איזה רגש מתאר כל איור.

ב. הצבענה על איור המתאר את הרגשתן היום, ושתפנה את האחרות בהרגשתן:

מדוע אתן מרגישות כך?

ג. תלינה את לוח מצבי הרוח בכיתה, והיעזרנה בו על מנת לשתף את חברותיהן ואת המורה

ברגשות שלכן בכל יום.

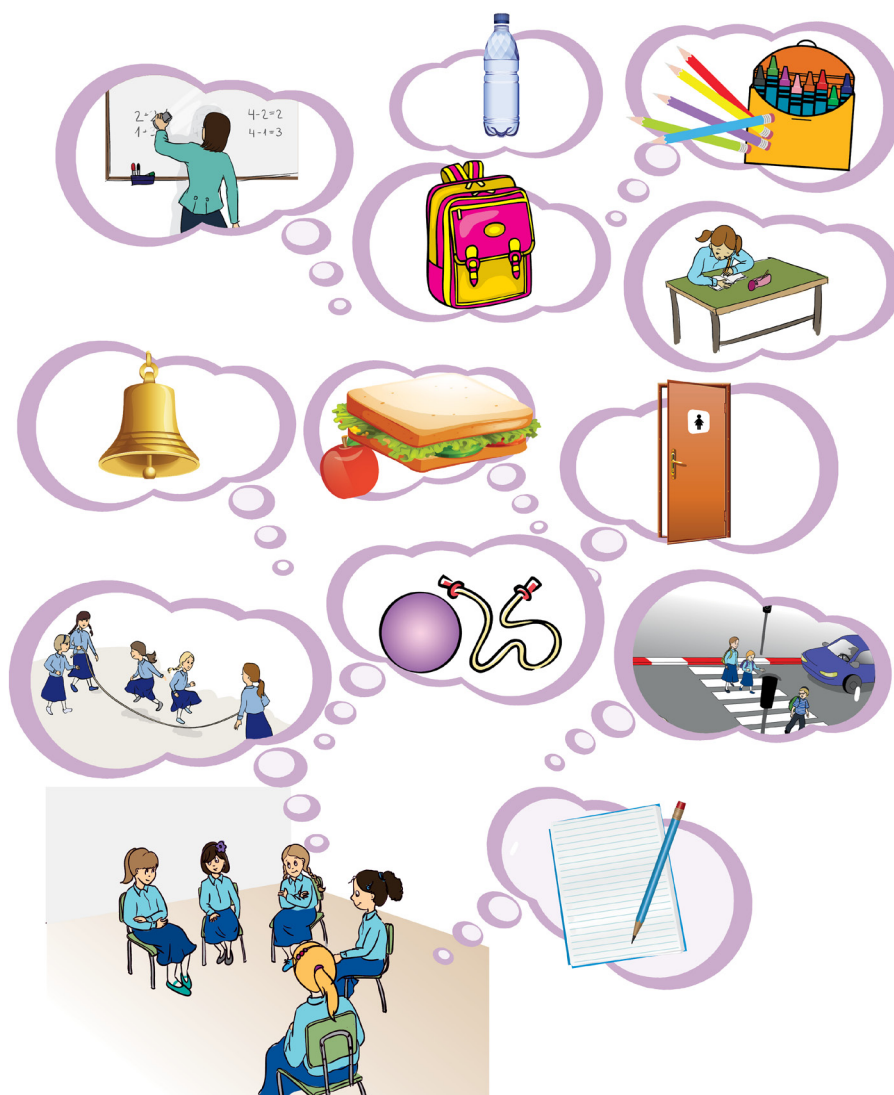
משתתפות בדאגות ובחששות את המורה והחברות

האזנה לטקסט הבא:

ביום אחר במפגש הבוקר, ביקשה המורה של נעמי מכל תלמידה בכיתה לשתף את חברותיה בחששות שלה. היא ביקשה שכל תלמידה תשאל שאלה באחד הנושאים המטרידים אותה.
בנות כיתה א' בבית-ספר "הלב" חשבו על הנושאים המטרידים אותן בבית-הספר וסיפרו זאת לחברותיהן.

התבוננה בבלוני המחשבות שלהן, ושערנה:

- מה מטריד את הילדות בכיתה א' בבית-ספר "הלב" בתחילת שנת הלימודים?
- מה לדעתכן עשוי לעזור להן להירגע ולהפיג את הדאגה?

גם אנו משתתפות בדאגות ובחששות

למורה: תלי על הלוח את הכרטיסים עם האיורים המתקשרים לנאליים השונים האטרקציות את בנות כיתה א' (אופיעים העצרים למורה).

התבוננה בכרטיסים שעליהם מופיעים בלוני המחשבה של בנות כיתה א' בבית-ספר "הלב".
בחרנה בלון מחשבה שמופיע בו איור המתקשר לנושא שמטריד אותן, ושתפנה את המורה ואת החברות בשאלות המעסיקות אתן ביחס אליו.

- כיצד אתן מרגישות לאחר ששיתפתן את המורה ואת החברות?
- האם אתן מרגישות שתוכלנה להתמודד עם הדאגות או שאתן זקוקות מעבר לכך גם לעזרה מעשית?

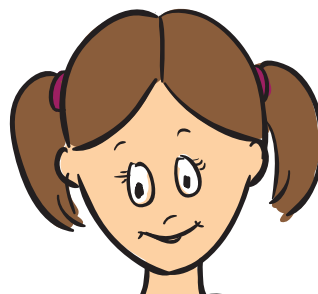

לוח מצבי רוח

איך אני מרגישה היום?

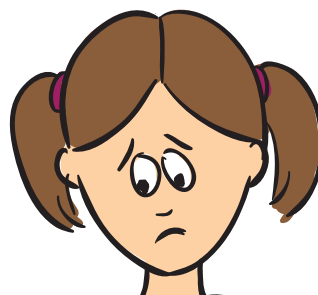
מבושת

מרוצה

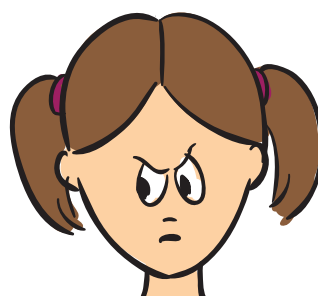
עייפה

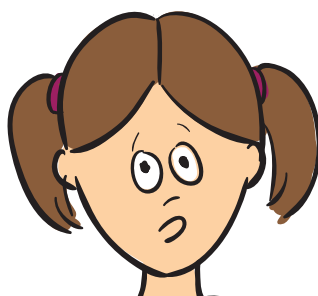
עצובה

שמחה

כועסת

מבולבלת

דואגת

